

BUITEN

10^E JAARGANG N^O. 48.

ZATERDAG 25 NOVEMBER 1916.

Foto C. Steenbergh.

DE VECHT BIJ NIGTEVECHT.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

DE VECHT BIJ NIGTEVECHT, ILLUSTRATIE	BLZ. 565
HET „JOHN GRIER HOME”. UIT HET ENGELSCH, DOOR JEAN WEBSTER (24)	566
HET KASTEEL DOORNENBURG, DOOR S., (GEÏLL.).	568—572
DE GEBULTE CERCERIS, DOOR J. H. FABRE, (VERTAALD DOOR G. H. PRINSEN GEERLIGS)	BLZ. 570
BOEKBESPREKING	” 572
DE LEGENDEN VAN DE ROSSTRAPPE, DOOR G. WIJG- MANS (GEÏLLUSTREERD)	” 573
DE TAMME KONIJNENRASSEN, DOOR C. S. TH. VAN GINK, (GEÏLLUSTREERD)	BLZ. 574—575
HET AMERIKAANSCH DUEL, DOOR EWALD GERHARD SEELIGER (3)	BLZ. 575
„SCHOONOORD” TE ROTTERDAM, DOOR C. V. JR. (GEÏLL.)	” 576

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken beleefdelyk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een aaverteerder doet.

Tevens gelieve men achter op de foto's duidelijk aan te geven, wat ze voorstellen.

Afzonderlijke Nummers kosten 8 dagen na de verschijning 15 cts., daarna wordt de prijs 25 cts.

HET „JOHN GRIER HOME”

DOOR JEAN WEBSTER.

(24) (Geautoriseerde vertaling van „Dear Enemy”)

20 November.

LIEVE Judy,
Je moederlijke bezorgdheid is heerlijk! Heusch, ik spotte laatst maar een beetje. Natuurlijk is het absoluut veilig om Judy Junior naar de warme, zuidelijke landen mee te nemen. Ze zal prachtig gedijen zoo lang je haar maar niet op den top van den equator zet. En je bungalow, die beschaduw wordt door palmen en afgekoeld door de frissche zeelucht, met zijn ijs-machine in het achterhuis en den Engelschen dokter vlak bij de baai, lijkt mij een ideaalhuis om er een baby te zien opgroeien. Al mijn bezwaren ontsproten slechts uit het feit, dat ik en het John Grier er tegen opzien, dezen heelen winter zonder jou te moeten doorbrengen. Het schijnt me werkelijk verrukkelijk toe om een man te hebben, die in zulk eigenaardig werk als de financiering van spoorwegen in de tropen en het aanplanten van rubberboomen en mahoniebosschen geïnteresseerd is. Ik zou wel willen, dat Gordon ook in zulke schilderachtige streken werken moest, dan zouden de romantische mogelijkheden van de toekomst mij in elk geval meer bekoren. Washington lijkt mij vreeslijk eentonig in vergelijking met Honduras en Nicaragua en de Caraïbische eilanden.

Ik zal je in elk geval vaarwel toewuiven als je op reis gaat.

Addio!

Sallie.

24 November.

Lieve Gordon,

Judy is weer naar de stad vertrokken en zal de volgende week naar Jamaica afreizen, waar ze het hoofdkwartier zal opslaan, terwijl Jervis voor die nieuwe, interessante onderneming de nabijliggende stroomen zal doorkruisen. Kun jij je ook niet voor den handel in de Zuidelijke wateren interesseeren? Ik geloof, dat ik het prettiger zou vinden om mijn gesticht op te offeren als je me daarvoor in de plaats iets romantisch en gewaagds zou kunnen aanbieden. En denk eens aan, wat zou je er niet mooi uitzien in je wit linnen kleeren! Ik geloof werkelijk, dat ik mijn heele leven verliefd op een man zou kunnen zijn als hij zich maar altijd in het wit zou steken.

Je kunt je niet voorstellen hoe erg ik Judy mis. Haar afwezigheid laat een vreeselijke leegte in mijn middagen achter. Kun je niet eens voor het eind van de week overkomen? Ik geloof, dat je nabijheid me erg zou opvroolijken en ik gevoel me in den laatsten tijd zoo vreeselijk down. Je weet heel goed, mijn lieve Gordon, dat ik veel meer van je houd als je hier bij me bent dan wanneer je zoo ver van me weg bent. Ik geloof werkelijk, dat je een soort hypnotischen invloed op me uitoefent en, als je dan een langen tijd weg bent geweest, wordt de ban hoe langer hoe zwakker. Maar als ik je dan weer terugzie, oefent hij weer nieuwe kracht op me uit. Je bent nu al een heelen tijd van me weg geweest, dus kom afsjeblijft gauw weer hier en betoover me opnieuw.

S.

2 December.

Lieve Judy,

Herinner je je, dat we altijd onze gedachten op het Zuiden richtten, wanneer we op de Universiteit over onze toekomstdroom spraken? En nu is het werkelijk waarheid geworden voor jou en doe je daar in de tropische eilanden nieuwe ontdekkingen op. Heb je je ooit in je leven zoo ontroerd gevoeld — behalve natuurlijk verschillende keeren in verband met Jervis — toen je daar in den vroegen dagschemer op dek kwam en ontdekte, dat je de haven van Kingstown binnenvoer, waar het water zoo blauw en het strand zoo wit is en de palmen zoo groen zijn?

Ik herinner me dat oogenblik nog heel goed, toen ik voor het eerst in die haven ontwaakte. Ik voelde me als een heldin in een groote opera, omringd door een onwaarschijnlijk-schoon, geschilderd landschap. Niets op mijn vier reizen naar Europa heeft me ooit zoo aangedaan als het eigenaardige gezicht en den eigenaardigen smaak en de geuren van deze drie warme weken, zeven jaar geleden, en sedert dien tijd heb ik er steeds naar verlangd er weer eens heen te gaan. Wanneer ik even ophoud daarover na te denken, kan ik er mezelf haast niet toe dwingen onze alledaagsche maaltijden te gebruiken. Ik zou willen leven van kerry en meloenen en vijgen en bananen. Is dat niet grappig? Je zou denken dat ik Creoolsch of Spaansch of minstens Zuidelijk bloed in mijn aderen had maar ik ben slechts een simpel mengsel van Engelsch en Iersch en Schotsch. Misschien komt het alleen doordat ik van het Zuiden hoor spreken; je weet wel, Heine zingt ook van den palmbloom die naar de den verlangt en de den naar den palmbloom.

Nadat je vertrokken was, keerde ik naar New York terug met een haast onweerstaanbaren lust tot reizen. Ik zou ook zoo graag in het Zuiden willen ronddwalen met een nieuwen, blauwen hoed op en een nieuwe, blauwe japon aan en een groote bos viooltjes in mijn hand. Vijftien minuten lang zou ik graag dien armen Gordon vaarwel gezegd hebben om daarvoor in de plaats de wijde wereld te mogen afreizen. Ik vermoed, dat je wel zult denken, dat Gordon en de wijde wereld nu niet bepaald met elkaar te vergelijken zijn maar het schijnt, dat wij het op het punt van echtgeenooten niet eens kunnen worden. Ik vind het huwelijk een goede verstandige, alledaagsche instelling, maar het is afschuwelijk belemmerend voor iemands vrijheid. Toch schijnt het, dat het leven, nadat je eenmaal getrouwd bent, zijn aantrekkelijke avonturen voor je heeft verloren. Geen enkel romantisch voorval zal je meer verrassen.

De vreeselijke waarheid is, dat één man mij niet genoeg lijkt. Ik houd van de verscheidenheid van gevoelens, die slechts verschillende mannen op je te weeg kunnen brengen. Ik ben bang, dat ik in mijn jeugd te veel geflirt heb en nu is het niet bepaald gemakkelijk voor me, om me aan een geregeld leven te wennen.

Neem me niet kwalijk, dat ik zoo van den hak op den tak spring. Om weer op het begin terug te komen — welnu, ik zag je afvaren en nam de veerboot naar New York terug met een ellendig leeg gevoel. Na onze allergezelligste drie zigeunermaanden leek het mij een vreeselijke taak je mijn nood zoo hartroerend te beschrijven, dat zelfs het diepste hartesnaartje van je zou trillen en beven. Mijn veerboot gleed recht onder de neus van jouw stoomboot en ik kon jou en Jervis tegen de verschansing zien aanleunen. Ik wuifde wanhopig maar je zag niets. Je blik was vol heimwee op den top van het Woolworth gebouw gericht. —

Toen ik in New York teruggekeerd was, ging ik naar een van de groote magazijnen om daar inkoop te doen en juist terwijl ik binnentrad, kwam niemand anders dan Helen Brooks er aan den anderen kant uit. Wij deden alle twee veel moeite om bij elkaar te komen daar ik trachtte er uit te komen en zij trachtte er weer in te gaan. Ik dacht werkelijk, dat we zoo eeuwig zouden blijven draaien, maar tenslotte kwamen wij toch bij elkaar en drukten elkaar de hand. Zij was zoo vriendelijk om mij te helpen bij het uitzoeken van vijftien dozijn paar kousen en vijftig mutsen en hansoppen en een honderd jassen en mantels en toen liepen we al pratend den weg op naar de 52ste Street, waar we in de Womens' University Club lunchten.

Ik hield altijd wel van Helen. Ze is geen toeschouwster in het leven maar staat er, flink en onafhankelijk, midden in. Weet je nog wel hoe zij zich van dat luxe-comité meester maakte en een voor een de dingen er recht zette? Wat zou je er van denken als zij mijn opvolgster werd? Mijn hart wordt van jalousie vervuld als ik aan die opvolgster denk, maar ik vermoed toch, dat ik me daaraan zal moeten wennen.

„Wanneer zag je Judy Abbott het laatst?”, was Helens eerste vraag.

„Vijftien minuten geleden”, antwoorde ik. „Ze is juist met een

echtgenoot en een dochter en een nurse en een meid en een knecht en een hond naar het Zuiden vertrokken".

„Heeft ze een goede man?"

„Er bestaat geen betere!"

„En houdt ze nog altijd van hem?"

„Ik heb nog nooit een gelukkiger huwelijk gezien".

Het viel me op, dat Helen bleek werd en plotseling herinnerde ik me al die praatjes, die Martin Keen ons den vorigen zomer deed. Dus veranderde ik dadelijk van onderwerp en bracht het op het zeer veilig terrein van vondelingen.

Maar wat later vertelde zij mij uit zichzelf de heele toedracht op zoo'n afgetrokken en onpersoonlijke wijze, alsof zij de karakters uit het een of ander boek beschreef. Zij had al dien tijd afgezonderd in de stad geleefd zonder iemand te zien en zij scheen erg terneergedrukt en blij, dat zij zich uit kon spreken. Het lijkt me toe, dat die arme Helen haar leven jammerlijk verknoeid heeft. Ik ken niemand, die zooveel in zoo weinig tijd heeft doorgemaakt. Nadat zij afgestudeerd was, is ze getrouwd en heeft ze een baby gekregen, die ze weer heeft verloren. Ze is van haar man gescheiden, ligt overhoop met haar familie en is naar de stad gekomen om daar in haar eigen onderhoud te voorzien. Ze beoordeelt boeken voor een uitgeverijfirma.

Van het gewone standpunt bezien, lijkt het alsof er geen enkele reden tot scheiden bestaat. Alleen ging het huwelijk niet op. Ze waren geen kameraden. Als hij een vrouw was geweest, zou ze geen half uur aan hem vermorst hebben en als zij een man was, zou hij tegen haar gezegd hebben: „Wel, dat is aardig, dat ik je weer eens zie. Hoe gaat het ermee?" en dan na twee minuten weer verder loopen. Maar nu *trouwen* ze. Is het niet vreeselijk, dat deze sexe-geschiedenis menschen soms zulke parten kan spelen!

Zij was groot gebracht met het idee, dat het eenige geluk voor een vrouw in het huishouden ligt. Toen ze de Universiteit achter zich had, was ze natuurlijk blij, dien prachtigen weg in te slaan en toen kwam Henry! Haar familie nam hem grondig op en vond hem in elk opzicht volmaakt: van goede familie, met goede moreele begrippen, een goede positie en een knappe man. Helen was verliefd op hem. Ze hadden een groote bruiloft en zij kreeg een macht nieuwe kleeren en dozijnen geborduurde tafellakens en alles zag er schitterend en veelbelovend uit.

Maar toen zij elkaar beter leerden kennen, merkten zij, dat zij niet van dezelfde boeken hielden en niet van dezelfde grappen en niet van dezelfde menschen of dezelfde ontspanningen. Hij hield ervan op grooten voet te leven en veel menschen te zien en veel te lachen en zij niet. Eerst verveelde hun dat, toen prikkelde het hen en daarna kibbelden ze. Haar netheid maakte hem zenuwachtig en zijn slordigheid irriteerde haar. Zij kon dagen lang zijn lessenaar en kasten in orde brengen en vijf minuten later wist hij alles weer in de war te schoppen. Hij liet zijn kleeren slingeren zoodat ze die weg moest hangen en zijn handdoek lag in een slordige hoop op den grond als hij de badkamer verliet en hij boende de badkuip ook nooit uit. En zij, van haar kant, was afgrijselijk onhartelijk en koel. Ze wist het zelfs zoo ver te drijven, dat zij niet meer om zijn grappen lachte!

Ik geloof dat ouderwetsche, orthodoxe lui het vreeselijk zouden vinden om een huwelijk om die onnoozele redenen te verbreken. Dat leek het mij ook eerst toe, maar toen zij de eene kleinigheid na de andere ophoopte, zoodat het een schrikwekkende berg werd, stemde ik toe, dat het zoo niet langer had kunnen gaan. Het was ook geen huwelijk — het was een vergissing!

En eens op een morgen, toen zij aan het ontbijt zaten en het onderwerp ter sprake kwam, waar ze den zomer zouden doorbrengen, zeide zij droogweg, dat zij erover dacht naar het Westen te gaan, naar een stad in den een of anderen staat, waar het makkelijk is om een respectabele reden te scheiden, en voor het eerst sedert maanden was hij met volkomen met haar eens.

Je kunt je de verontwaardigde gevoelens van haar familie voorstellen! In alle zeven generaties van hun verblijf in Amerika hebben ze nog nooit een dergelijk geval in hun familiebijbel moeten aantekenen. Het zat hem ook alleen maar hierin, dat zij haar naar de Universiteit hadden gestuurd en het hadden toegestaan, dat zij zulke moderne boeken als die van Ellen Key en Bernard Shaw had gelezen.

„Als hij alleen maar aan den drank was geraakt en mij bij mijn haren door de kamer had gesleept", kreunde Helen, „zouden zij het gewettigd vinden. Maar omdat wij nu eenmaal geen dingen naar elkaars hoofd slingerden, zag niemand de reden voor een scheiding in."

Het aandoenlijke van deze geschiedenis is, dat zij en Henry prachtig geschikt waren geweest om een ander gelukkig te maken. Ze pasten alleen niet bij elkaar! En wanneer twee menschen niet bij elkaar passen, kan geen ceremonie ter wereld hen aan elkaar binden.

Zaterdagmorgen.

Ik was van plan geweest je dezen brief twee dagen geleden te zenden, maar nog altijd ligt hij hier.

Wij hebben weer een van die ellendige nachten gehad, waarin je verkleumd naar je bed gaat om den volgenden morgen gloeiend en afgemat onder een berg dekens in het duister te ontwaken. Toen ik mijn eigen extra dekens weggelegd had en het mij zoo gemakkelijk mogelijk had gemaakt, dacht ik aan onze veertien losjes ingepakte babies in de frissche lucht-afdeeling. De zoogenaamde

nachtnurse had den heelen nacht door vast geslapen (haar naam staat als eerste op de lijst van de lui, die eerstdaags geschrapt worden). Ik deed even de rondte en zodoende kwam ik over mijn slaperigheid heen. Ik heb niet dikwijls zulke nuits blanches, maar als ik ze heb, kan ik wereldproblemen oplossen. Is het niet vreemd, dat je geest zooveel scherper is als je in het donker wakker ligt?

Ik dacht alweer over Helen Brooks na en zag haar heele leven weer langs me heen glijden. Ik begrijp niet waarom haar verhaal me zoo heeft ontroerd. Het is geen geschikt onderwerp voor een verloofd meisje om te overdenken. Ik peinsde er maar steeds over, wat er wel zou gebeuren als Gordon en ik, indien we eenmaal getrouwd zouden zijn en elkaar op en top zouden kennen, niet meer van elkaar hielden. De angst maakte zich van mij meester en ik had het wel uit kunnen schreeuwen. Maar ik trouw hem toch alleen omdat ik van hem houd — ik ben niet bijzonder eerzuchtig en noch zijn positie, noch zijn geld heeft me ooit in het minst aantrekkelijk geleden. En zeker doe ik het ook niet om een werkring te hebben, want juist voor dit huwelijk moet ik het werk opgeven, waarvan ik zooveel ben gaan houden. Want ik hou werkelijk veel van mijn werk hier. Ik denk er steeds maar over na, wat ik wel voor de toekomst van onze kinderen kan doen en dan voel ik, dat ik voor het welzijn en de maatschappelijke verbetering van de menschen werk. Wat ook later mijn leven zijn zal, toch weet ik zeker, dat ik des te sterker in de branding zal staan nadat ik hier zoo'n rijke ervaring heb opgedaan — want het is werkelijk een bron van rijke ervaringen, welke je door het gestichtsleven verkrijgt, dat zoo middenin het groote leven staat. Ik leer hier elken dag weer zooveel nieuwe dingen, dat ik vol verwondering elken Zaterdag naar de onwetende Sallie van den vorigen Zaterdag terugdenk.

Zie je, ik ontdek een vreemde eigenschap in mijn karakter — ik heb het land aan veranderingen. Ik houd er niet van, mijn leven nu weer zoo heel anders in te richten. Vroeger was ik dol op vulkanische uitbarstingen, maar nu zou ik wel steeds op een bergplateau willen leven. Ik voel me hier absoluut op mijn plaats. Mijn lessenaar en mijn werkkamer en mijn zitkamer zijn juist voor mij geschikt en o, ik heb zoo het land aan de veranderingen, die het volgend jaar met zich zal meebrengen! Geloof nu alsjeblieft niet, dat ik niet zooveel van Gordon houd als een aanstaand echtgenoot aan liefde toekomt. Het ligt hem niet in het feit, dat ik te weinig van hem houd maar alleen daarin, dat ik te veel van de kinderen houd!

Ik ontmoette juist een paar dagen geleden onzen toezicht houdenden geneesheer. Hij kwam net uit de kinderkamer; Allegra is het eenige persoontje, aan wie hij wat meer attentie wijdt. Hij bleef in het voorbijgaan staan om een beleefde opmerking over het plotseling veranderde weer te maken en verzocht mij, zijngroeten aan Mevrouw Pendleton te doen als ik haar weer eens schreef.

Dit is een afschuwelijke brief met geen enkel feit, dat je zal interesseeren. Maar ons eenvoudig vondelingengestichtje is ook wel erg ver weg van de sinaasappelboomen en palmen en hagedissen en tarantula's, waarvan jij nu geniet.

Zorg maar, dat je een prettigen tijd in het Zuiden doorbrengt en vergeet het John Grier Home niet.

Sallie.

11 December.

Lieve Judy,

Je brief uit Jamaica heb ik ontvangen en ik ben blij, dat Judy Junior veel van reizen houdt. Schrijf me elke kleine bijzonderheid van je huis en stuur me wat foto's, zoodat ik zien kan hoe het eruit ziet. Hoe zalig moet het zijn, in je eigen boot op die interessante stroomen te varen! Heb je al je achttien witte japonnen al aan gehad en ben je nu niet blij, dat ik je heb laten wachten met het koopen van een Panama totdat je in Kingstown was?

Ons leventje gaat hier op de gewone wijze door, zonder dat er iets bijzonders gebeurt. Je herinnert je nog zeker wel de kleine Maybelle Fuller? (Het kind van het koormeisje, dat de dokter niet uit kan staan). Ik heb haar kunnen onderbrengen. Eerst heb ik mijn best gedaan om die dame te bewegen er Hattie Heaphy voor in de plaats te nemen, — je weet wel, dat kleintje met de communiebeker-historie — maar toen ik zag, dat Maybelle's wimpers het spel toch wonnen, deed ik verder geen moeite. Zooals de arme Marie reeds zei, het is de hoofdzaak in het leven om mooi te zijn, al het andere hangt daarvan af!

Toen ik de vorige week van mijn kort uitstapje naar New-York terugkeerde, hield ik een korte speech tegen de kinderen en vertelde ik hun, dat Tante Judy op een groot schip naar het Zuiden was vertrokken. Het spijt me, dat ik je eerlijk moet bekennen, dat de belangstelling van de jongens dadelijk van Tante Judy op het groote schip oversloeg. Hoeveel ton steenkolen verstoekte dat dagelijks? En was dat schip zoo groot, dat het wel van het wagenhuis tot aan het Indianenkamp zou reiken? Waren er ook kanonnen aan boord en als een kaper het nu aanviel, zouden ze het dan wel kunnen uithouden? En als de matrozen aan het muiten gingen, mocht de kapitein de lui dan zoo maar neerschieten en werd hij dan niet gevangen genomen als ze landden? Ik moest werkelijk een beroep doen op Sandy's verstand om mijn speech te kunnen beëindigen. Werkelijk, ik geloof, dat zelfs de verstandigste vrouw niet alle vragen kan beantwoorden, die in een dertienjarig jongensbrein opkomen.

(Wordt vervolgd.)

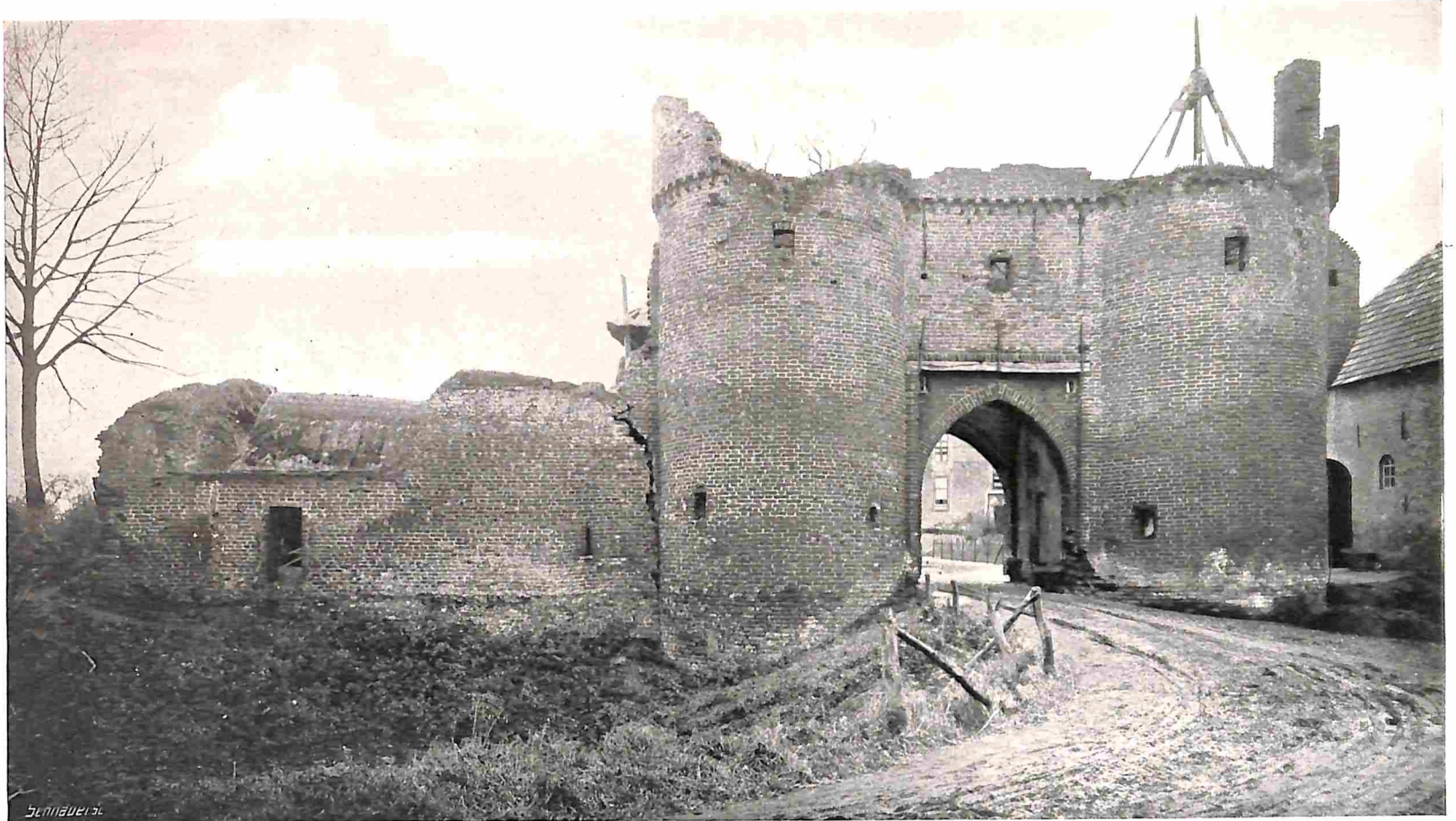

Foto C. Steenberg.

HET KASTEEL DOORNENBURG. INGANGSPOORT.

HET KASTEEL DOORNENBURG.

HET was een regenachtige, grauwe dag, die dag van mijn bezoek aan den ouden bouwval van Doornenburg.

Langs drassige wegen was ik per fiets gekomen, tot aan het veer te Pannerden. Het water van den Rijn stond hoog, en ver over de lage uiterwaarden aan den voet der dijken strekten zich de wijde waterplassen uit. In die plassen vond men geheele boschjes van wilgeboomen, die slechts met de grillige koppen uit het water staken. De wegen stonden zelf deels onder water; de diepe wagensporen vormden vrij breede goten, de strookjes grond, welke daarnaast lagen, waren doorzooagd en glibberig, en het was me niet dan met groote inspanning, en door aanwending van al mijn zeemanskunst gelukt, koers te houden in dezen oceaan van bagger en verdere vloeibaarheden. Een kleine aarzeling kon slippen ten gevolge hebben. Ik reed gedurende ruim een kwartier op een decimeter breeden landtong van modder tusschen de wel ondiepe, maar daarom niet minder vieze wateren der regenplassen. Een gedachteloos rukje aan het stuur, een afglijden van de trappers had onoverzienbare complicaties kunnen aanvoeren; elke zijwaartsche beweging, het nietigste slingertje had mijn gezin in rouw kunnen dompelen, en nimmer in mijn leven heb ik zoozeer de, thans zoo in zwang zijnde, rechte lijn gewaardeerd als op dezen fietstocht.

Eindelijk zag ik, hoe de landstrook opwaarts naar een zwaren dijk geerde, en dit verdubbelde mijn hoop. Ik zag een huis op den dijk, en begreep, dat er in deze dreven menschen moesten wonen. Ik gaf nog een paar voorzichtige, ofschoon vrij energieke spurten en daar was ik boven op den dijk geraakt en buiten gevaar.

Men leest in romans en novellen steeds van menschelijke schepselen, die na hevige inspanning hun doel bereikend, in zwijm vallen, overlijden of op andere wijzen ter aarde zijgen. Dit is, zacht gezegd, een letterkundige, letterlijke leugen. Want men valt daarvan niet flauw. Als er een had moeten flauwvallen, dan was ik die eene geweest, maar in het volle bezit van al mijn geestelijke en lichamelijke vermogens steeg ik, zij het ook een weinig vermoeid, af, en klopte aan de deur van een der huizen, welke ik bij het stijgen van den weg, langs den dijk geschaard, bemerkte had. Een man, dien ik dadelijk als een doodgewonen medemensch herkende, wees mij naar een huis met schuurgebouwen, een weinig verder opwaarts den dijk, en de daarvoor liggende gierpont, die met zijn gemeerden bak en dobberende schuitjes aan den ketting, op het blanke gladde water der rivier zich afteekende. Ik reed erheen. Een jonge kerel met tombakbruin gezicht en porcelijn blauwe oogen steeg met me in, en wendde en zwenkte het logge vaartuig naar en van den stroom. De scheepjes dansten bij het spannen van den ketting, die over de katrollen onzer boot kwaadaardig knerste, en spoedig waren we aan den overkant. Langs een zachtglooiend pad bereikte ik den dijk, en daar strekte zich voor mij weder eenzelfde klei- en modder-wereld uit als die ik daareven aan de overzijde verlaten had. Ik bereidde me op het ergste voor, terwijl ik mijn fiets wederom besteeg.

Doch wie schetst mijn verbazing en vreugde, — ik zelf kan het niet — toen ik bespeurde, dat de grond aan deze zijde der rivier,

hoewel ook zeer door de regens geteisterd, veel minder week was. De banden van mijn fiets zonken er niet in weg, en dit buitenkansje rustig herkauwend, trapte ik verder.

Het landschap was zeer eentonig. Brake akkers en gelige weilanden wisselden elkaar af; een groep boomen brak de strakke rechte lijnen, een paar huisjes, een molen gaven wat afwisseling; langs smalle slooten stonden eindeloze rijen van knotwilgen, de hoofden met de verwarde takkenpruiken in allerlei wonderlijke standen naar elkander geneigd. De horizont vertoonde op zijn rechte lijn slechts schaars een verheffing van kleinere boomengroepen; doch bij het voortrijden, zag ik vóór mij aan de kim een dier vriendelijke decors — van huizen, een toren met daartusschen eene opvulling van bosschages —, welke de bewoonde wereld voor den reizenden man als zoovele vriendelijke verrassingen in alle buurtschappen, in alle streken gereed houdt.

Spoediger dan ik vermoed had, was dit bewoonde plekje bereikt; nog een zijweg op, een kort tochtje temidden van akkers, waarop mannen werkten. Deze mannen wezen bij mijn vraag naar Doornenburg een roodbruine torenbouwval aan, die met eenige daken uit het geboomte stak, en na eenige minuten stond ik voor de indrukwekkende groote poort der ruïne.

Deze poort heeft met haar aanblik van vervallen macht iets zeer pakkends. Zij heeft daar iets gruwzaams met haar bruinroode steen, die als de verweerde vacht van een oud voorwereldlijk dier is. Van boven is dit gebouw grillig afgebrokkeld, en het vervelende beeld van „de tand des tijds” is hier ernstig te bezigen, immers van boven is het gebouw als afgeknaagd. Wat ruig mos en onkruid bedekken de grillig vervreten boven-omtrekken.

Deze poort geeft toegang tot een zeer ruim voorplein, dat in het midden door een fraaien, wel onderhouden bloemhof is ingenomen. Ter rechterzijde bij het binnenkomen ziet ge de oude stallen liggen; een deel ervan is gerestaureerd en bijgebouwd tot een vriendelijke, frisch uitzijnde boerenwoning.

Links is het voorplein, nog geheel omgeven met den ouden muur, met een paar verbrokkelde torens onderbroken. De aanblik van dezen muur is al even tragisch als die van de hoofdpoort. Rechts, verder op dan de boerenwoning, staat de oude kapel, die een rauw en wild aanzien heeft als deze gansche omgeving; een dak, later hier opgebracht, verdient niet geroemd te worden. Het past namelijk vrij slecht bij de eerbiedwaardige wanden van dit kleine, belangwekkende gebouw.

Aan het einde van dit merkwaardige slotplein, dat met zijn oude bouwvallen omgeven, aan een zijde door een frisch en wel onderhouden, gepleisterd woonhuis begrensd, een onvergetelijken aanblik heeft, vindt men een vrij breede gracht, waarover een houten brug ligt. Deze geeft toegang tot het eigenlijke kasteel. In de gracht staat hoog riet; de lage oevers zijn met woekerplanten overdekt. Daaruit rijst de ontzaglijke vierkante steenklomp van het kasteel. Het is waarlijk verre van vriendelijk, dit tooneel; het evoqueert den toeschouwer nog zoo volkomen den rauwen, barbaarschen tijd, waarin deze dreigende gevaarten gebouwd en bewoond werden. Het is slechts een bouwval, doch juist daardoor

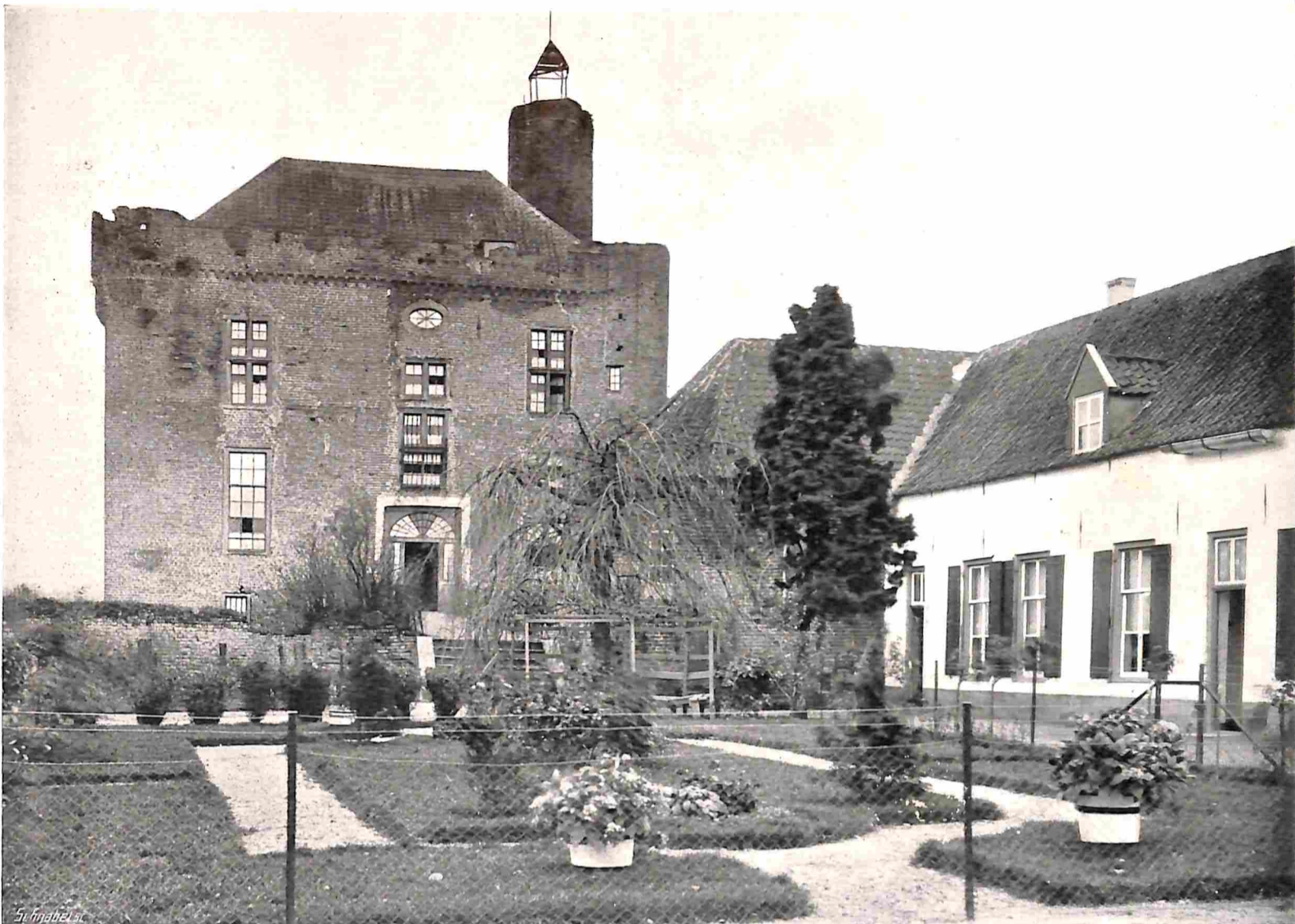

Foto C. Steenbergh.

HET KASTEEL DOORNENBURG. BINNENHOF. OP DEN ACHTERGROND HET HOOFDGEBOUW.

wellicht roept het u een zoo grimmig verleden eerder voor den geest dan de tot lustpaleizen en villa's gerestaureerde kasteelen, welke men in zoo grooten getale in ons land en elders aantreft.

Wanneer men de voorhal binnenkomt, bevangt u reeds eene gewaarwording van verdrietigheid om zoo'n lugubere verwaarloozing. Het is tragisch, zooals de zalen en kleinere vertrekken verwaarloosd zijn. Op de wanden ziet men hier en daar nog een afgereten lap verweerd behangsel als de huid van een afzichtelijken melaatsche. In elkaar gezakt, en te allen kant afgebrokkeld, hangen de oude vaalsteenen schoorsteenmantels, waarop nog plekken van een vorstelijk verguldsel zichtbaar zijn. De hooge zolderingen zijn nog bedekt met lappen van vuile verteerde plafonds, die nog slechts door dikke trossen van spinraggen bijeengehouden schijnen. De vloeren, vermolmd als ze zijn, vertoonen gaten van bijna een meter doorsnede; hier en daar zijn er planken overgelegd, en het is raadzaam, zich niet terzijde daarvan te wagen, omdat men allicht door den halfverganen vloer omlaag storten kon. Het is een doodsche en beangstigend binnenst, dit slot. Van de vensters zijn er vele dichtgemetseld, andere weer voorzien van zinken luiken, welke quasi als vensters geverfd zijn, en met hun valsche kleur en wonderlijk uitzicht van onechtheid den indruk van spookachtige geheimzinnigheid nog verhoogden.

Door de moord- en schietgaten, open vensters- en deurholen giert de wind. Voor ons door een gat van een torenvloer valt een doode uil omlaag. Alles wekt, aldus verwaarloosd, een ik weet niet welken indruk van ruige oudheid, plomp en oersterk.

De gewelven van den kelder zijn ontzaglijk zwaar; trouwens alle muren van dit huis zijn van een respectabele dikte.

Het kasteel is bedekt met een nieuwerwetsch pannendak, dat boven op dit schoone, sombere brok oudheid een armoedigen indruk maakt en slechts den althans practischen dienst bewijst, dat het den regen een weinig buiten houdt en het tempo der verwording van dit huis wat verlangzaamt.

Links van den ingang vindt men in een groote zaal op het half weggevreten plafond een afbeelding van Gijsbreght van Aemstel te paard. De geschiedenis, welke aanleiding gaf tot het aanbrengen van deze figuur is de volgende. Toen Gijsbreght IV, heer van Aemstel, in 1296 had medegewerkt aan den moord op graaf Floris V, zou hij, uit Amsterdam vluchtend, nergens anders zijn intrek genomen hebben dan juist in dezen Doornenburg. In hoeverre deze geschiedenis waar is, valt niet na te gaan. In elk geval is het zeker, dat nimmer Gijsbreght heer van den Doornenburg was, daar in dat geval, — zooals Van Spaen in zijn Historie der Heeren Van Amstel, enz. terecht opmerkt, — het goed Doornenburg aan Gijsbreght's eenigen zoon Jan zou zijn overgegaan, en van dien op zijne nazaten, wat alles niet het geval is. Vroeger hing er in de daareven genoemde zaal ook een schilderij, waarop

Amsterdam in lichte laaie werd voorgesteld, en Gijsbreght de wijk nemend uit den brandenden burcht. Deze schilderij en het plafond zijn daar aangebracht door latere bezitters, de Amstels van Mijnden, ter eere van hun befaamd familielid Gijsbreght, die echter geenszins, zooals we zeiden, hun stamvader was noch heer van het slot.

Wat de stichting van het kasteel aangaat, hieromtrent is niets met stellige zekerheid bekend. Er bestaat een oud artikel over deze heerlijkheid; de schrijver ervan noemt als het tijdstip der stichting het jaar 7 voor Christus.

In den Gelderschen Volksalmanak van 1852 staat een opstel van R. H. Graadt Jonckers, waarin eveneens een poging wordt gedaan om den tijd van oorsprong van het kasteel te bepalen. De schrijver brengt de invallen der Noormannen erbij te pas, en verhaalt in verband daarmede het volgende: In 835 deed Keizer Karel de Dikke, Godfried, hertog van Friesland, zoon van den Noorschen Koning Heriold door zijn Saksischen veldheer Hendrik naar een kasteel in de Betuwe lokken, onder voorwendsel van een vredesverdrag met hem te sluiten, doch toen hij hem en al zijne volgelingen binnen het kasteel had, liet hij hen allen ombrengen. Dit is de oorzaak, naar zeggen van den schrijver, waarom er van dien tijd af geen Noormannen meer in ons land zijn binnengevallen. Het kasteel in de Betuwe, waar deze moord heeft plaats gehad, is, volgens den schrijver, Doornenburg geweest.

Deze aanwijzing omtrent Doornenburg is echter al even min als een aantal andere onderstellingen aannemelijk gebleken. Toch, hoe moeilijk ook na te sporen, de stichting van dit slot schijnt uit oude tijden te dagteekenen. Sloet's Oorkondenboek vermeldt reeds eene Villa Dorenburg in 891. Qoorts verhaalt het ons, hoe omstreeks 1046 Dorinburg voorkomt op een lijst van renten, die het klooster te Lauresham uit de goederen der kerk te Gent trok: in 1255 schonk Otto, graaf van Gelre, aan het door hem gestichte Cisterciënzer klooster te 's Graveland aan de Niers bij Goch: onder meer ook „tienden te Dorenburg". Balduin van Holland, bisschop van Utrecht, verscheef in 1190 aan al zijne leenmannen, o.a. ook den heer Van Voorst wegens de heerlijkheid Voorst, en zijne onderheerlijkheden Regten, Dort en Dorenburg.

Hieruit blijkt dat Doornenburg een onderheerlijkheid van het beruchte roofof Voorst was, in de nabijheid van Zwolle gelegen. Daarna echter wordt geruimen tijd niets meer van Doornenburg's lot, geen woord zelfs van zijn bestaan, in de Historie vernomen. Tot in het jaar 1326 weder iets te boek is gesteld. H. M. Werner verhaalt ons in zijn „Geldersche Kasteelen" daarover het volgende: De Hoff te Dorenborch werd toen leen, blijkens het Geldersche leenregister, en was eigendom van een zekeren Johan Pleys. De verhandeling in jaargang 1871 van den Gelderschen Volksalmanak vangt aan met de vermelding van een oorkonde van 8 Mei 1346.

waaruit blijkt, dat toen zekere Godeken oudste zoon van Dorenborch was. De schrijver vermoedt, dat hij en zijn ouders als geslachtsnaam die van hun slot gevoerd zullen hebben. Dit kan natuurlijk niet het geval zijn geweest; denklijk heette hij Pleys, indien althans toen deze familie nog in het bezit van Doorenborg was. In de 14e eeuw immers is Doorenborg reeds gekomen aan het geslacht Bylandt, blijkens het leenregister, dat zegt: „Dirck van Bilant, als erve synes vaders Johan ontfengt dat huys te Dorrenborch ende dat voorgeborcht met acht mergen lands”, enz.

Het kasteel blijft dan in het geslacht Bylandt, tot Sophia van Doorenborg, gehuwd met Reynald van Homoet, het met haren dochter Margriet aan het geslacht der Homoets brengt. Door haar huwelijk met Johan van Rechteren genaamd Voorst komt het kasteel in de familie Voorst. Hun oudste dochter Wilhelmina huwde met Joost van Amstel van Mijnden, en zoo komt de heerlijkheid Doorenborg aan deze familie. Door een der nazaten van dit geslacht, die met een Vrouwe van Heemskerck huwt en kinderloos sterft, komt het slot aan een broeder der vrouw, Johan Jacob van Heemskerck. Een der vrouwelijke nakomelingen van deze familie, Hendrina Justina, kinderloos eveneens, vermaakt het kasteel aan haren neef van Bommel. Een nazaat der Van Bommels, eveneens kinderloos gebleven, laat Doorenborg na aan zijne achterneven uit het geslacht Van der Heyden.

Sedert 1847 is het kasteel onbewoond, en geraakte aldus allengs in verval. De toestand, waarin het thans is, zou welhaast aangrijpend van sombere verwaarloozing kunnen heeten. Toen het nog bewoonbaar was, althans zoo, dat met een betrekkelijk niet groote restauratie het slot te behouden was geweest, versmaadden de bezitters het, er hun intrek te nemen. En, oprecht gesproken, mij lijkt dat niet zoo heel onverklaarbaar. Al zou men dit kasteel zelfs zonder ook de hoogste kosten te ontzien, geheel laten herstellen, dan nog lijkt het mij als woning niet bijster aantrekkelijk. Er is iets zeer sombers aan dit alles; aan dezen ganschen reusachtigen bouwval, — de indrukwekkende poort, het met oude muren en torens omgeven binnenplein, het lompe gevaarte in den achtergrond — aan dezen ganschen reusachtigen bouwval is er iets, hetwelk ons zegt, dat het nimmer anders meer dan eene ruïne zal zijn. En dat lijkt mij nog het best, want een ruïne als deze vermog ons den robusten machtigen tijd in herinnering te brengen; een gerestaureerd slot, waarbij natuurlijk concessies aan den heerschenden smaak en aan de gebruikelijke hedendaagsche levenswijze gedaan moeten worden, doet ons niet noemenswaard aan als oud, als vertegenwoordiger van een machtig en romantisch verleden. Het is maar beter dat het is als het is.

Een oorzaak dat het slot niet meer bewoond werd, lijkt mij ook de niet zoo bijzonder fraaie ligging te zijn. Het land rondom, is gelijk we daareven zeiden, nogal eentonig. Doch dit geldt eigenlijk slechts voor den naasten omtrek, zoo zei althans een der jongelieden uit de boerderij. En om mij te overtuigen, noodigde hij me uit, met hem den toren te beklimmen. Het uitzicht is er schitterend, zoo verzekerde de jonkman mij.

Ik voelde er veel voor, mij eens te overtuigen. En in een ommen zien stonden wij aan den voet der oude trap, die boven op den toren voert. Door een stikdonkeren tunnel, hier en daar beschenen door een karigen lichtschamp uit een der venster- of schietgleuven, klommen wij de van het uitslijten zeer smal geworden treden op. Een enkele maal wipten onze klimmende voeten een steen uit zulk een trede, en die steen viel rammelend een eind omlaag. Het was een vrij gevaarlijk tochtje, temeer daar het licht zeer schaars binnenviel. Eindelijk, na veel gestrompel en eenige, niet geheel gelukte catastrophes bereikten wij het smalle platform, waar we ons onder een leelijk houten afdakje bevonden. We zien rond en de aanblik van de verste verten is voortreffelijk. Zoo groot overzien, zijn de akkers en weiden mooi ware het alleen van tintelende vocht-groene schakeeringen onder den wilden, grauwen regenhemel. In de verten zijn de liefelijke decors der dorpen met hun fijne torenspitsen aangeschoven; nader aan onzen voet liggen boerderijen als te sluimeren in een nest van donkere boomtakken, her en der kleurt gevlekt vee op, of wel een bezige akkerman in zijn blauwe kiel beweegt zich langs den teedergroenen of aardebruinen, naar violet zweemenden vloer. Doch wel het schoonst is het gezicht naar de rivieren. Daar verlaat de Waal den Rijn, en beide wateren met hun diepe doorzichtigheid zijn

als reusachtige glasplaten. De oevers doen groener dan het verder landschap. Boomgroepjes hier en ginder liggen als donkere vlekken. Ginds doemt het fort West-Pannerden op. Schepen varen aan, de befaamde Rijn-aken met hun niet snellen, maar standvastigen gang, en gelijk zwarte burchten in de verte, zoo liggen reusachtige baggermachines op de zilveren watervlakte.

Wij daalden weder de donkere schacht van den toren in en strompelend en steun zoekend volvoerden we onzen terugtocht naar de aarde. In de boerderij aangekomen, noodden de vriendelijke bewoners mij om een weinig uit te rusten en een kop thee te drinken, aan welke uitnodiging ik gaarne gehoor gaf, om daarna de terugreis te aanvaarden.

Overneming verboden.

DE GEBULTE CERCERIS.

(*CERCERIS TUBERCULATA VILL.*) 1)

DE lezing van 't stuk, waarin mijn vereerde Meester Léon Dufour ons de geschiedenis verhaalt van een cerceris, die ten behoeve zijner larven over een onderaardsch depôt van prachtkevers beschikt, deed bij mij den lust ontstaan, ook op mijn beurt het werk van die diersoort te bespieden, en ik mag met zekere voldoening verklaren, dat 't me gelukt is, mijn verlangen op dat punt bevredigd te zien. Wel is waar heb ik den eigenlijken bupresten-jager niet aangetroffen, maar wel een ander, grooter soort, die bij de entomologen bekend staat onder den naam van Gebulte of Grootte Cerceris.

In de laatste helft van September acht onze graafwesp den tijd gunstig, om zijn holen te graven en die ten behoeve zijner larven te provianderen. De keuze van 't emplacement voor de toekomstige woning wordt beheerscht door die geheimzinnige wetten, die, al mogen ze voor iedere soort verschillend zijn, toch door alle leden ener zelfde categorie onvoorwaardelijk worden geëerbiedigd. De cerceris van Dufour verkiest een horizontalen, vast aangestampten bodem, omdat hij daar niet voor instortingen behoeft te vreezen, die bij 't eerste regenbuitje zijn galerij zouden vernielen. De onze daarentegen wenscht een vertikaal steunvlak omdat hij hiermee de gevaren vermijdt, die zijn galerij zouden kunnen bedreigen; omtrent den aard van den bodem bekommert hij zich niets en hij graaft zijn holen, meest in een los leemachtig terrein, maar soms ook in een broze kalksteenlaag; hetgeen het graafwerk buitengewoon gemakkelijk maakt. Als eenigen eisch stelt hij echter een drogen bodem, die 't grootste deel van den dag aan de zonnestralen blootgesteld is. Men zal dus aan steile hellingen langs den weg en in de ravijnen door de regens in 't zandsteen uitgeschuurd de verblijfplaats van ons hymenopteer hebben te zoeken.

Aangezien ik — hier in mijn buurt — een weg wist, waar die verschillende vereischten ruimschoots te vinden waren, heb ik hoofdzakelijk daar het leven en 't bedrijf van den cerceris bespied en zijn de hier opgeteekende feiten grootendeels op dat terrein door mij waargenomen.

Een verticale steunwand alleen is voor de veiligheid van 't nest niet 't ene noodige: er moeten nog andere voorzorgsmaatregelen genomen worden, om 't te beveiligen tegen de onvermijdelijke regens van een reeds gevorderd seizoen. Onder 't beschermend afdakje van een vooruitstekend rotsblokje of in een natuurlijke uitholling van den bodem, graaft hij bij voorkeur zijn galerij en voegt zodoende een reeds bestaand portaal aan zijn te bouwen woning toe. Hoewel er bij deze insecten van een gemeenschappelijke samenwerking geen sprake is, ziet men ze toch herhaaldelijk bij kleine groepen bijeen; en ik heb steeds nederzettingen aangetroffen van ten minste tien nesten, welker randen meestal ver van elkander verwijderd waren, maar ook vaak, die elkander bijna raakten.

't Is een lust, bij een helderen zonneschijn de verschillende werkzaamheden van dat nijvere mijnwerkersvolkje te aanschouwen. Deze maken met hun monddeelen enkele zanddeeltjes los en verwijderen de uitgegraven specie uit den mijngang; andere krabben de wanden der galerij af met de scherpe harken der tarsen

1) *Cleonus Ophthalmicus* Rossi werd nog niet in Nederland gevonden en voor zoover mij bekend is, komt ook de *Cerceris tuberculata* Vill. niet in ons land voor. S. L.

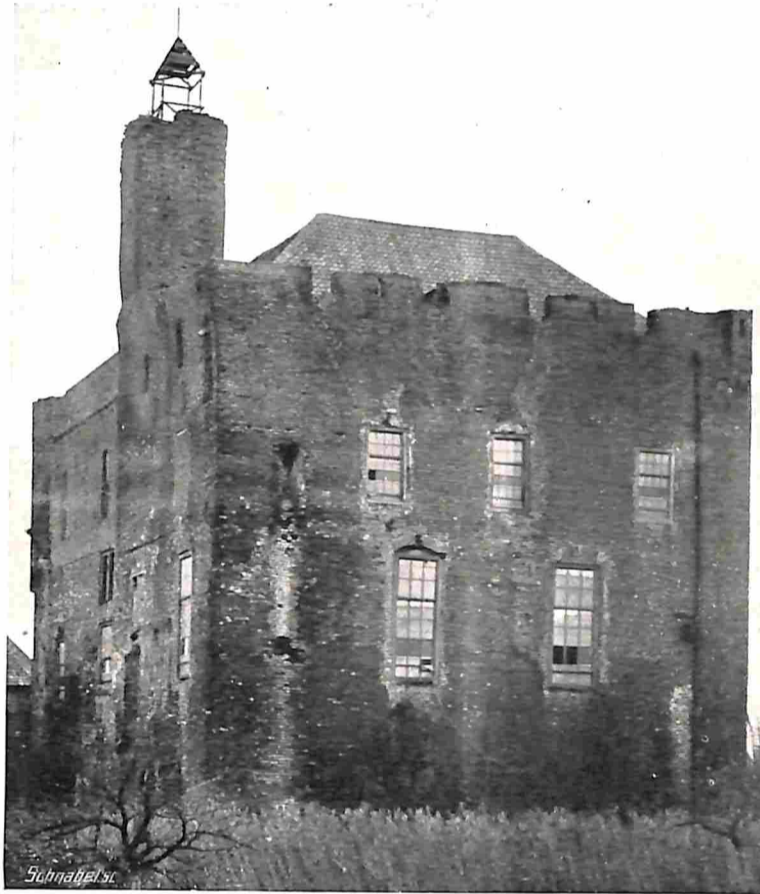

Foto C. Steenbergh.

HET KASTEEL DOORNENBURG,
VAN HET ZUIDWESTEN GEZIEN.

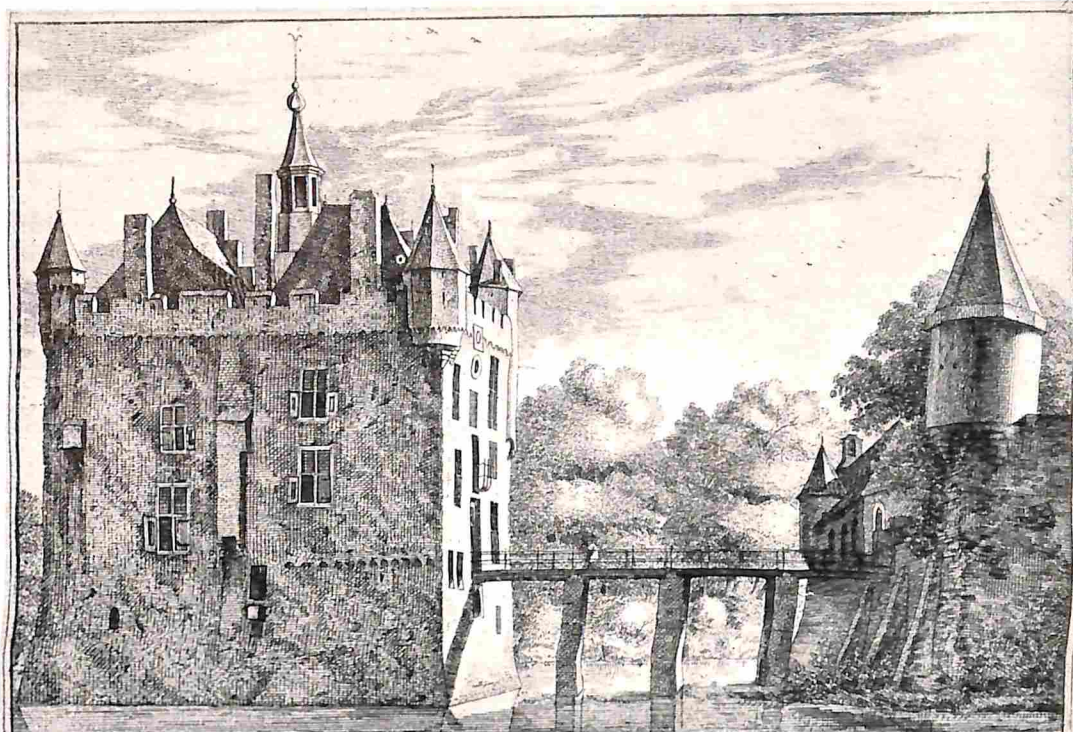
en doen aldus een hoop puin ontstaan, die ze met een achterwaartsche beweging naar buiten brengen, die ze in stofwolkjes langs de berghelling omlaag storten. Deze periodieke zandstroompjes, die ik uit de in bewerking zijnde galerijen heb zien nederdalen, hebben de aanwezigheid der eerste Cerceren verraden en mij hun nesten doen ontdekken. Weer andere schijnen, of van vermoeienis of omdat hun taak voleindigd is, uit te rusten en strijken hun sprieten en hun vleugels glad onder 't natuurlijk afdak, dat gewoonlijk de woning beschermt; of ze blijven ook wel onbeweeglijk aan den rand der galerij zitten, en vertoonen alleen hun breeden geel en zwart gestreepte kop. Nog weer andere gonzen door 't naburig struikgewas, waar de mannetjes, die in de buurt der nederzettingen aanhoudend op de loer liggen, haar weldra volgen. Paartjes worden gevormd, niet zelden verbroken door de komst van een tweede mannetje, dat het eerste tracht te verdringen. Een dreigend gegons doet zich hooren, een vechtpartij ontstaat, de twee strijders rollen in 't stof, totdat één hunner de meerderheid van zijn medeminnaar erkent. Onverschillig over den afloop van 't gevecht, blijft het wijfje in de nabijheid wachten, eindelijk paart zij zich met het mannetje, dat als overwinnaar uit 't strijdperk is getreden, verdwijnt met hem uit 't gezicht en gaat de welverdiende rust smaken op 't een of ander verwijderde struikje. Hiertoe bepaalt zich de rol der mannetjes. De helft kleiner dan de wijfjes en bijna even groot in aantal, zwerven ze hier en daar in de buurt der koloniën, maar zonder er binnen te dringen, zonder deel te nemen aan den moeilijken mijnwerkersarbeid of aan 't nog zwaardere jagerswerk, dat noodig is om de cellen van leeftocht te voorzien.

Het in gereedheid brengen der galerijen duurt slechts enkele dagen, omdat die van 't vorige jaar, na de noodige herstellingen te hebben ondergaan, op nieuw dienst kunnen doen.

Het slachtoffer, dat de Cerceris zich tot buit kiest, is een forsche snuitkever, de geogde cleonus (cleonus opthalmicus). Met zijn lijvige prooi tusschen de pooten geklemd, komt de jager aanzweven en laat zich op eenigen afstand van 't nest nederploffen, om het laatste traject zonder hulp der vleugels af te leggen. Vervolgens sleept 't hijmenopteer zijn prooi met behulp der kaken naar een verticale of althans een schuine helling, met gevolg dat roover en prooi samen naar beneden tuimelen. De val heeft het onvermoeide beestje niet ontmoedigd. Overdekt met stof, daalt het ten slotte in 't hol af met zijn buit, dien het geen oogenblik los heeft gelaten. Gaat het transport te voet lang niet altijd even gemakkelijk, het vervoer door de lucht heeft voor hem niet 't minste bezwaar en men staat verbaasd over de kracht der vleugels, als men bedenkt, dat het stevige dier een prooi meesleept, die bijna even groot, doch veel zwaarder is dan hij. Ik heb voor de aardigheid beide dieren gewogen en voor den Cerceris 150 m.G. en voor zijn prooi 250 m.G., d.i. bijna het dubbele, gevonden.

Deze getallen leggen voorzeker een gunstige getuigenis af omtrent de lichaamskrachten van den roover. Ik heb hem dan ook steeds met bewondering gadeslagen, als hij zich, blijkbaar zonder eenige moeite, met zijn zware prooi tusschen de pooten geklemd, in 't luchtruim verhief, wanneer mijn al te groote nieuwsgierigheid hem noodzaakte zich met zijn kostbaren last uit de voeten te maken. Maar heel dikwijls vluchtte hij ook niet en dan lukte het me wel eens, niet zonder moeite evenwel, door hem te plagen en hem met een strootje omver te werpen, hem zijn prooi los te doen laten, waarvan ik me aanstonds meester maakte. De aldus beroofde Cerceris ging dan overal zoeken, begaf zich ook even in zijn hol, maar verliet het weer dadelijk om op nieuw op jacht te gaan. Binnen tien minuten was de behendige spoorzoeker met een nieuw slachtoffer teruggekeerd, dat ik me dikwijls veroorloofd heb, hem ook afhandig te maken. Ten koste van 't zelfde dier heb ik tot achtmaal toe denzelfden diefstal gepleegd, en met onbezweken volharding heeft hij telkens zijn vruchteloze expeditie ondernomen. Zijn geduld heeft ten slotte het mijne uitgeput en zijn negende vangst heb ik hem zijn onbetwist eigendom gelaten.

Op deze manier en ook door de reeds

Het Kasteel te DOORNENBURG in de Opper-Betuwe 1732.

HET KASTEEL DOORNENBURG IN 1732.

Naar een teekening van H. Spilman in het Rijksprentenkabinet.

geproviandeerde cellen te vernielen ben ik in 't bezit geraakt van een honderdtal snuitkevers; en ondanks hetgeen ik meende te zullen aantreffen en naar aanleiding van hetgeen Dufour omtrent de zeden der prachtkever-jagers had meegedeeld, heb ik toch versteld gestaan bij den aanblik van mijn zeer bijzondere collectie. Bepaalt de Bupresten-roover zich niet uitsluitend tot dezelfde soort, al blijft hij binnen de grenzen van eenzelfde geslacht, de held van deze schets aast uitsluitend op den geogden Cleonus. Onder alle exemplaren van mijn collectie heb ik maar één enkele uitzondering ontdekt en dat nog slechts van een verwante soort, die ik bij mijn latere herhaalde bezoeken aan den Cerceris nimmer meer heb aangetroffen. Wordt die voorliefde voor die eene en dezelfde soort voldoende verklaard door het feit, dat de prooi smakelijker en malscher is? Vinden de larven dit soort van wild meer van hun gading dan elk ander?

Ik denk het haast niet; en als de Cerceris van Dufour alle Bupresten voor lief neemt, dan is dat ongetwijfeld, omdat alle Bupresten, wat voedselwaarde betreft, even hoog bij hem staan aangeschreven. Maar de snuitkevers moeten in dit opzicht toch in hetzelfde geval verkeerden en dan is die vreemde keus niets dan een kwestie van volume en bijgevolg van besparing van tijd en moeite. Onze cerceris, die reus onder zijn gelijken, valt bij voorkeur den geogden Cleonus aan, omdat deze snuitkever niet alleen de grootste is van de in deze streken voorkomende soorten, maar

Foto C. Steenbrgh.

HET KASTEEL DOORNENBURG, VAN DEN TUIN UIT GEZIEN.

er ook het meest wordt aangetroffen. Mocht deze geliefkoosde prooi hem echter gaan ontbreken, dan zal hij zich met andere soorten tevreden moeten stellen, zelfs al zouden ze minder volumineus zijn. Bovendien is hij niet de eenige, die leeft ten koste van 't snuitdragend kevervolkje. Tal van andere cercheris-soorten maken op de meest uiteenlopende snuitkever-species een verwoede jacht. Van de acht cercheris-soorten, die zich met Coleopteren voeden zijn er zeven, die op snuitkevers azen en slechts één, die Bupresten behoeft. Om welke zonderlinge redenen is de prooi van deze hymenopteren binnen zulke enge grenzen beperkt? Wat beheert die bijzondere keuze? Welke trekken van innerlijke overeenkomst mogen er toch wel bestaan tusschen de Bupresten en de snuitkevers, die uiterlijk zoo geheel verschillend zijn, dat ze beide tot mondkost strekken van verwante vleeschetende larven? Er bestaat ongetwijfeld tusschen dit en dat soort van wild niet dat verschil van smaak of van voedselwaarde, dat de larven anders zeer wel kunnen proeven; maar er moet een veel ernstiger reden bestaan die deze voedselkwesatie beheerscht en deze voorliefde voor een bepaalde keversoort verklaart.

Na al 't merkwaardige, dat Dufour ons heeft meegedeeld omtrent het conserveren der insecten, die tot voedsel voor de larven bestemd zijn, mag het onnoodig geacht worden hier nog eens opzettelijk te vermelden, dat de snuitkevers, zoowel die, welke ik uit den grond groef, als die, welke ik den roover ontrukte, hoewel volkomen bewegingloos, zich nog in gaven staat bevonden. De kleur, die haar frischheid, de ledematen, ja zelfs de minste gedingen die haar bruggzaamheid en de inwendige organen die hun normalen stand behouden hebben, dat alles doet U met reden twijfelen, of ge hier wel met een eigenlijk gezegd „lijk" te doen hebt, te meer nog, daar men er met de loupe niet de minste kwetsuur aan bespeurt; en tegen beter weten in verwacht ge ieder oogenblik, dat het dier zich op zijn pooten verheffen en wegloopen zal. Nog sterker, bij een temperatuur welke insecten, die hun natuurlijken dood gestorven zijn, verdoofd en hard gemaakt zou hebben, in een vochtige atmosfeer, die ze even spoedig had doen bederven en beschimmelen, heb ik mijn exemplaren nog een maand lang zonder eenige voorzorg of in glazen buisjes of in papieren zakjes goed gehouden; en, wat wel zeer opmerkelijk is: de ingewanden hadden al dien tijd niets geleden en kon ik ze even gemakkelijk opensnijden alsof ik de operatie op een levend individu had verricht. Tegenover dergelijke feiten is de werking van een bederfwerend middel onmogelijk aan te nemen en kan ook hier van een eigenlijk gezegden dood geen sprake zijn; het leven is niet geweken, het bestaat nog latent en passief; het vegetatieve leven is nog niet uitgebluscht. Dat alleen strijdt nog eenigen tijd met succes tegen de vernielende werking der chemische krachten en kan op die wijze het organisme voor ontbinding behoeden.

Het leven is niet geweken maar de beweging heeft voor goed opgehouden; en men staat tegenover een wonder zooals de chloroform en de aether zouden kunnen teweeg brengen, een wonder, dat we te danken hebben aan de geheimzinnige wetten van het zenuwstelsel.

De functiën van dit vegetatieve leven zijn ongetwijfeld vertraagd of verstoord; maar nog volstrekt niet gedood. Als bewijs hiervoor wijs ik op de défécatie, die bij de snuitkevers gedurende de eerste week van dezen vasten slaap op geregelde tijden plaats heeft en niet eindigt, voordat blijkens de „lijk"-opening, de ingewanden geheel ledig zijn. Hiertoe bepalen zich echter niet de zwakke levensflikkeringen van het schijnbaar ontzielde dier, en hoewel de prikkelbaarheid der zenuwen voor altijd vernietigd schijnt, heb ik er toch nog eenige werking van kunnen opwekken. In een stopflesch, waarin een weinig zaagsel was, dat ik met eenige druppels benzine had besprenkeld, deed ik eenige versch uitgegraven snuitkevers, alle in de meest volkomen rust gedompeld. Maar die tot mijn niet geringe verbazing, na verloop van een kwartier, hun sprieten en hun pooten bewogen. Een oogenblik was ik in de verbeelding, ze weer tot het leven terugeroepen te hebben. Maar die hoop bleek weldra ijdel te zijn; deze bewegingen, laatste uiting van een spoedig geheel verdwijnende gevoeligheid, houden weldra geheel op en kunnen niet weder voor een tweede keer opgewekt worden. Ik heb deze proef herhaald met dieren, die eenige uren verlamd, maar ook met

slachtoffers, die reeds een dag of drie, vier geleden vermoord waren, maar steeds met hetzelfde succes; met dit verschil evenwel, dat de beweging zich des te langzamer openbaart, naarmate het proefobject langeren tijd gevoelloos is. Deze beweging plant zich steeds van voren naar achteren voort: allereerst voeren de sprieten eenige langzame slingeringen uit, vervolgens raken de tarsen der voorpooten in trilling en vertoonen later ook een meer slingerende beweging; eindelijk volgen de tarsen van 't tweede pootenpaar en ten slotte die van 't achterste paar dit voorbeeld. Is eenmaal alles in beweging, dan geschieden die slingeringen zonder orde of regelmaat, totdat plotseling de vroegere bewegingloosheid thans voor goed intreedt. Tenzij de moord van zeer jongen datum is blijft de beweging uitsluitend tot de tarsen bepaald en deelt zich niet aan andere deelen der pooten mede. Tien dagen nadat de moord gepleegd was, heb ik door deze handelwijze geen spoor van eenige prikkelbaarheid meer kunnen ontdekken; toen heb ik den elektrischen stroom te hulp geroepen, daar de werking daarvan krachtiger is en spierbewegingen veroorzaakt, als benzine-damp zonder uitwerking blijft. Een of twee Bunsen'sche elementen, waarvan de polen in fijne naalden eindigen, zijn voldoende. Door de punt van de eene naald onder den laatsten ring van 't achterlijf en de andere onder den hals te brengen, ontstaat, telkens als de stroom passeert, behalve een trilling van de tarsen, een krachtige buiging der pooten, die zich onder 't lichaam samenvouwen en

zich weer ontspannen, zoodra de stroom wordt verbroken. Deze bewegingen, die de eerste dagen vrij krachtig zijn, worden gaandeweg geringer en houden na eenigen tijd geheel op. Den tienden dag heb ik nog merkbare bewegingen geconstateerd; den vijftienden was de batterij niet meer bij machte ze te verwekken, ondanks de lenigheid der gewrichten en den welstand der inwendige organen. Ook andere coleopteren zooals Zwartlijven (Blapi), Popelboktorren (Saperda) en Weverboktorren (Lamia), die ik door middel van benzine of zwaveldamp inderdaad gedood had, heb ik aan de werking van den elektrischen stroom onderworpen; maar nauwelijks twee uur na de verstikking was 't me al niet meer mogelijk die bewegingen te doen ontstaan, waarvan het te voorschijn roepen bij de snuitkevers mij niet de minste moeite gekost had, zelfs nadat ze verscheidene dagen in dien zonderlingen toestand tusschen leven en dood, waarin hun geduchte vijand hen gebracht had, verkeerd hadden.

Al deze feiten zijn in tegenpraak met de veronderstelling, als zou men hier met een werkelijk cadaver te doen hebben, dat door de werking van een bederfwerend vocht niet tot ontbinding is overgegaan. Men kan ze niet anders verklaren, dan door aan te nemen, dat het dier in 't centrum zijner bewegingszenuwen, is aangetast, dat zijn gevoeligheid daardoor plotseling

geschokt, langzamerhand verdoofd, terwijl zijn vegetatieve functies, die daar blijkbaar tegen kunnen, langer werkzaam blijven.

(Slot volgt).

J. H. FABRE,
(vert. door P. G.)

Foto C. Steenbergh.

HET KASTEEL DOORNENBURG. DE KAPEL.

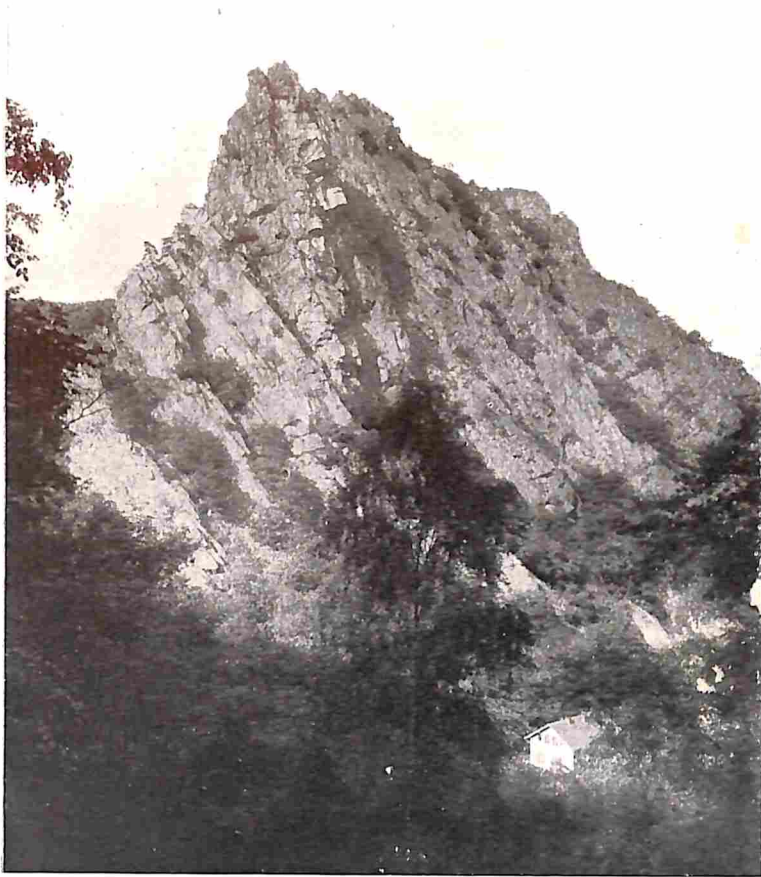
Boekbespreking.

Op Heeterdaad. Waarnemingen met de Camera in de lagere dierenwereld door C. O. Bartels. In het Nederlandsch bewerkt door S. Leefmans en J. J. Hof. 144 natuuroopnamen. Amsterdam, Scheltema & Holkema's Boekhandel.

Wat Fabre zoo meesterlijk met de pen weet te doen, n.l. ons inwijden in de levensverrichtingen van nietige schepselen, op wier doen en laten wij, hooghartige menschen, vaak nauwelijks acht slaan, hoewel hun leventjes dikwijls veel belangwekkender zijn, dan die van de ons meer bekende dieren, doet Bartels met de camera. Zeker, ook Fabre's boeiende studies zijn hier en daar geïllustreerd, maar wat bij hem bijzaak is, is bij Bartels hoofdzaak. Niet dat de in bovengenoemd boek opgenomen tekst, door bevoegde handen in meer ter verklaring van de opnamen.

Die opnamen! De geduldige en bekwame fotograaf heeft de kleine wezens op heeterdaad betrappt en 't zijn al korte boeiende geschiedenissen, die zich voor onze oogen vertoonen. Wij zien de sprinkhaanlarve, de haarkwal op de jacht, de kruisspin, haar netten

DE LEGENDEN VAN DE ROSSTRAPPE.
DE ROSSTRAPPE IN DEN HARZ

spannende voor de straks te bemachtigen prooi, wij aanschouwen de verhuizing van den heremietkreeft, de zeeanemone bij den maaltijd, het liefdeleven van den biddenden roofsprinkhaan, en waarlijk, wij moeten wel toestemmen, dat niet alleen het „volle Menschenleben" interessant is.

Voor ieder vriend der levende natuur zal „Op heeterdaad" een boek zijn, dat hem veel te genieten geeft. En vele jongeren zal het tot vrienden der levende natuur maken. Waarom dit aardige boek — hoe weinig het een „schoolboek" kan genoemd worden in de afschrikwekkende beteekenis, die daaraan dikwijls gehecht wordt — ons ook voor het Middelbaar en Hooger Onderwijs uitermate geschikt lijkt.

De Legendes van de Rosstrappe.

VAN oudsher hebben het bosch en de bergen de fantasie van den mensch gewekt; onze voorvaders dachten zich met hunne kinderlijke verbeeldingskracht het geheimzinnige woud en de ruwe woeste rotsen bevolkt met bovenaardsche wezens of schreven personen daden toe, welke zij nooit kunnen verricht hebben, omdat deze boven menschelijk vermogen gingen.

Zoo is het ook met de hoofdpersonen van de legende, waarin het ontstaan van den naam van de Rosstrappe verteld wordt, welke zich als een indrukwekkende granietmassa boven het Bodedal in den Harz verheft.

Op de afbeelding hierboven is duidelijk te zien, dat het bovenste gedeelte uit tamelijk gelijke, afgeslepen rotsplaten of lagen bestaat en in één daarvan bevindt zich de inkerving, welke veel overeenstemming vertoont met den indruk van een geweldig grooten paardenhoef.

Volgens de legende stond in overoude tijden, dicht bij de rots, ongeveer op de plaats, waar zich nu het hotel „zur Rosstrappe" bevindt, een groote burcht. Hier troonde de koning van den Harz, die slechts één zoon had, een edel en koen jongeling, die tot ridder geslagen, de wijde wereld introk, brandend van verlangen het een of ander avontuur te beleven.

De dappere onstuimige prins kwam, na verschillende wederwaardigheden te hebben beleefd, in het rijk van den koning van Boheme, werd aan diens hof toegelaten, en leerde er zijn dochter Brunhilde kennen.

Zij behaagden elkaar, en waren spoedig in den band gevangen, die de liefde om jonge menschen weeft.

De prins vertrok, om zijns vader's toestemming tot een huwelijk met zijne uitverkorene te verkrijgen. Nauwelijks was hij vertrokken, of een ander, die ook naar de hand van Brunhilde dong, daagde op, een geweldige reus, die uit 't Noorden kwam en Bodo heette. Kostbare geschenken en het dreigen met zijn macht en groote sterkte ondersteunden zijn aanzoek, zoodat Brunhilde's vader toegaf, al smeekte die ook, den nieuwen vrijer, dien zij verfoeide, af te wijzen. Onder de geschenken van Bodo bevond zich ook een zeer groot wit paard, dat in bouw en sterkte aan het lijfros van den reus volkomen gelijk was. Terwijl Brunhilde het groote witte paard beschouwde, kwam de gedachte bij haar op met de hulp

van het dier naar het hof van den koning van den Harz te snellen en bij haar geliefde toevlucht te zoeken. Zoo gedacht, zoo gedaan. De reus, die haar zag vluchten op den schimmel, joeg haar onmiddellijk na. Berg, noch bosch, beek noch stroom stuitten den woedenden ren der paarden.

Over rotsen en ravijnen, over schuimende bergstroomen en door donkere bosschen vlogen zij heen. Het witte ros steeds vooraan, in de duister is zich afteekenend, als een meteor, die aan den donkeren hemel zich snel verplaatst. Daarachter het zwarte paard met fonkelende oogen en gloeienden adem als een vurige schim in den nacht. Vuurstralen, welke van onder de hoefen opspraken, teekenden den weg, waarlangs de rit op leven en dood ging. Het snuiven der paarden klonk als de ontketende Noordenwind. Daartusschen dreunde af en toe de zware stem van den reus, die der vluchtende Brunhilde wilde verwenschingen toebrulde.

Plotseling slaakte Brunhilde een kreet van vreugde. De Brocken, welken zij uit de verhalen van haar geliefde herkende, rees voor haar op; spoedig waren de eerste hoogten van den Harz bereikt, en steeds hooger droeg het witte ros zijn berijder. Opeens stuit het zijn wilde vaart, het gaat niet voort, het steigert brieschend en snuivend; wel duizend voet breed doet een afgrond zijn kaken open, door woeste rotsen omringd; uit de diepte stijgt het geluid van een bruisenden bergstroom op. Brunhilde ontdekt aan den anderen kant van den afgrond het slot waar haar geliefde woont, en met den moed der vertwijfeling dwingt zij haar ros tot den ontzettenden sprong. Als door een wonder bereiken ros en berijder het doel; Brunhilde is gered. Bij het nêrkomen van het paard was een van zijn hoeven diep in de rots gedrongen. Ook Bodo dreef zijn ros tot den geweldigen sprong, doch zijn grootere zwaarte was oorzaak dat hij niet veilig te land kwam; ros en ruiter vielen in de diepte en werden verbrijzeld.

Nog een andere oudere sage is aan de Rosstrappe verbonden. Naar de oude Germanen geloofden, was de inkerving de indruk van den hoef van het ros Sleipner dat door Wodan bereden werd, toen hij de ongehoorzame Walküre Brunhilde achterhaalde. Tot haar straf dompelde hij haar op een rots door vlammen omgeven in een diepen slaap, waaruit Siegfried haar wekte. De oude Germanen noemden de Rosstrappe daarom Brunhildensteen en richtten er een altaar voor Wodan op; de indruk van den hoef werd als offerschaal gebruikt.

Moeten wij misschien in beide legendes of sagen de allegorische voorstelling zien van de lichte witte wolken, welke bij zonsopgang en helder weer aan den hemel voortglijden, en als 't ware vluchten voor de zwarte dreigende onweerswolken, welke ten slotte toch weer verdwijnen en voor de achtervolgden wijken?

G. WIJGMANS.

DE LEGENDEN VAN DE ROSSTRAPPE.
BRUNHILDE BEREIKT OP HAAR WITTE PAARD DE ROTSEN.
BODO VALT IN DEN AFGOND.

DE TAMME KONIJNENRASSEN.

ER zijn bij de hoenders en duiven een veel grooter aantal rassen dan bij onze tamme konijnen. Dit is vooreerst toe te schrijven aan de groote geneigdheid tot variatie, welke men bij de eerstgenoemde aantreft.

Toch ziet men tal van belangrijke afwijkingen van den oorspronkelijken vorm der langooeren, wanneer men de rij der konijnenrassen de revue laat passeeren. Als ware reuzen steken de Vlaamsche en Lotharinger Reuzen konijnen bij de kleinere kleurrassen af, terwijl de kleine zilver Konijnen en Poolsche Konijnen als lilliputters schijnen, naast vele der grootere rassen.

Zoo slank als een haas zijn de prachtige Belgische Haaskonijnen, welke zich bij het minste hoog opheffen op hun lange pooten, waarmede zij geweldige sprongen kunnen maken, en zeldzaam mooi zijn de Angorakonijnen in hun schitterende vacht.

Wat de pelskleur aangaat, leveren de konijnen een haast eindelooze rij van kleuren en tusschenkleuren op; iedere kleur is vaak nog weer verdeeld in verschillende nuances.

Tengevolge van het feit dat de dames uitsluitend oog hebben voor duur pelswerk, kunnen de „konijnenvelletjes” in hare oogen niet veel gratie vinden. Toch levert de vacht van de blauwe Weenerkonijnen een zeer fraai bont op. Ook de velletjes der zilverkonijnen laten zich tot zeer fraai bont verwerken. Men kan helaas steeds aan de lengte en ligging der haren zien met konijnenbont te doen te hebben. De fraaie „ticking” van zilver konijnenbont bootst echter zoo fraai kostbaar pelswerk na, dat het mogelijk in de toekomst in de modewereld toch nog in gratie zal worden aangenomen.

Zij, die van kleurentekening houden, zullen zich aangetrokken gevoelen tot de zeldzame fraai en regelmatig geteekende Nederlandsche konijnen, de Black and Tan konijnen, of de getijgerde Papillonkonijnen, wier teekening door de voornaamste fokkers tot een buitengewoon hoogen graad van volmaaktheid is gebracht. De zonderling geteekende driekleurige Japansche konijnen zullen bij hen in den smaak vallen, wier oog geboeid wordt door het buitengewone.

Voor al het feit, dat de konijnen zich met zulke een beperkte ruimte tevreden stellen, maakt deze kleine pelsdiertjes zoo bijzonder geschikt voor de sportfokkerij. Bijna iedereen, die in het bezit van een stadstuin is, bezit genoeg ruimte om eenige konijnen te huisvesten. De konijnen stellen weinig eischen aan huisvesting en verzorging, hoewel hiermede niet gezegd is, dat goede verzorging en een zindelijk verblijf niet zonder merkbaren invloed zijn op hun uiterlijk en goede gezondheid. Hoofdzaak is echter dat zoowel huisvesting als voeding practisch geschieden.

Voor tocht zijn konijnen ten zeerste gevoelig. Daarentegen schijnt een niet al te lage temperatuur op hen van weinig invloed te zijn, mits slechts voldoende hooi en stroo aanwezig is. Men is er dientengevolge dan ook grootendeels van teruggekomen om de dieren in warme stallen te huisvesten.

Voor al in Duitschland, ziet men, zelfs bij de groote fokkers, de konijnenhokken in de open lucht. Meestal staan zij dan onder een afdak, waarvoor windschermen zijn aangebracht. Bij voorkeur kiest men bovendien de meest luwe plekken voor de konijnenhokken uit. De koude doet de pelzen glimmen, terwijl vochtige warmte deze dof maakt en alsdan bij de minste ver-

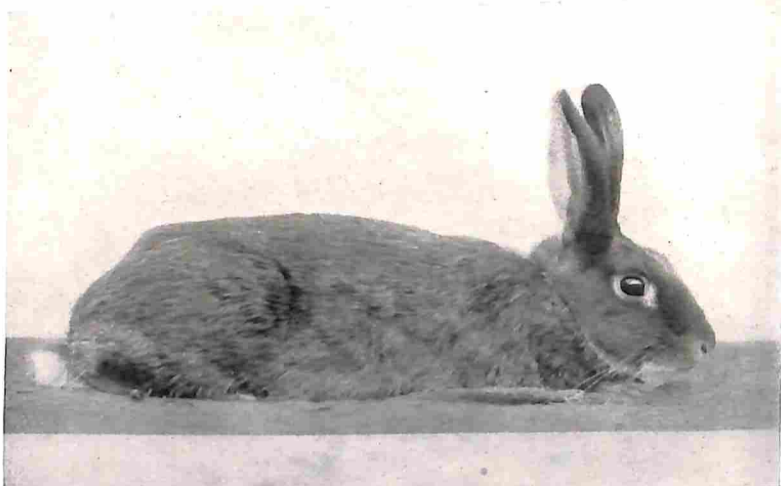

Foto van Gink.

DE TAMME KONIJNENRASSEN.

HAVANA AND TAN VOEDSTER.

Een mooi exemplaar van deze nog nieuwe variëteit der Tan geteekende konijnen, in Holland ontstaan.

vuiling verkleuring intreedt aan de pooten en buik. In het buitenland gebruikt men voor windschermen ramen, met stevig doek bespannen. Deze laten de frissche lucht en het licht vrij door, doch beletten den wind binnen te dringen, waardoor zij dus ook de koude aanmerkelijk verminderen en althans veel minder doen gevoelen. Koude wind is immers veel hinderlijker dan koude.

Voor de groote rassen is een kist van een meter lang, 60 c.M. diep en 70 c.M. hoog, van voldoende grootte, terwijl de kleinere rassen met nog iets kleinere afmetingen tevreden zijn.

Hieronder zullen wij op beknopte wijze de diverse rassen en hunne kleurslagen bespreken.

Tot de meest algemeen verbreide konijnenrassen behooren de zogenaamde Hangooren. Men heeft Fransche en Engelsche Hangooren.

De Hangooren werden in de eerste helft van de vorige eeuw van Noord-Afrika uit naar Frankrijk overgebracht. Van daar hebben zij zich verspreid over Engeland. Eerst na beëindiging van den Fransch-Duitschen oorlog (1870—'71), werd dit ras ook over Duitschland verspreid, waar het spoedig vele vrienden vond.

Terwijl bij de Fransche Hangooren de beide ooren van punt tot punt over den schedel gemeten „slechts” tot 45 c.M. meten, bereiken de ooren bij de Engelsche dieren evenzoo gemeten soms een lengte van 68 à 70 c.M.

terwijl de breedte 16 c.M. haalt. De ooren hangen slap langs de zijden van den kop. Opvallend is vooral bij de Fransche Hangooren de zeer kromme neus. De Hangooren behooren tot de zware konijnen. De zwaarste Engelsche dieren wegen tot 7 kilo per levend gewicht. Zij komen eenkleurig zoowel als gevlekt voor.

Het meest bekend onder de groote konijnenrassen zijn wel de Vlaamsche Reuzen. Deze wegen nog zwaarder dan de Hangooren en hoewel zeldzaam treft men bij dit ras dieren tot 8,5 kilo aan. De volkomen ontwikkelde dieren zijn in 't bezit van een buitengewoon lang lichaam, waardoor zij zich van de andere groote rassen onderscheiden. Vooral in de laatste jaren heeft men veel gewicht gehecht aan den buitengewoon langen lichaamsvorm.

De voornaamste kleur bij dit ras is de grauwe kleur. Ook treft men ijzergrauwe en donker grauwe aan. Hoewel bij dit ras ook zwarte, blauwe, gele en witte exemplaren voorkomen, kunnen deze zich in kwaliteit niet meten met de grauwen. Dit ras heeft grooten invloed gehad op het vergrooten der gewone tamme konijnen.

Ruim een kilo lichter zijn de Weener Konijnen, welke tot voor korten tijd alleen maar in blauw voorkwamen. Thans heeft men ook witte Weeners, welke als toevalsproducten uit de blauwen ontstaan zijn. Opvallend zijn bij dit ras de blauwe oogen.

Zeer interessant zijn ongetwijfeld ook de hoogbeenige Belgische Haaskonijnen, met hun vosroode pels. Deze dieren zijn in België waarschijnlijk ontstaan uit een kruising van tamme en halfwilde konijnen.

Tal van malen is het voorgekomen, dat een wild konijn zich toegang wist te verschaffen tot het verblijf, waar op het platteland de konijnen worden gehouden, en kruislingen verwekt. De Haaskonijnen zijn buiten kijf prachtige dieren, welke door hun elegante vormen en levendige bewegingen zeer de aandacht trekken. Zij zijn niet zoo tam als de overige konijnenrassen en vooral tegenover vreemden wantrouwig. Zij zijn niet zoo spoedig volwassen als andere rassen van hunne grootte. Ten einde tot

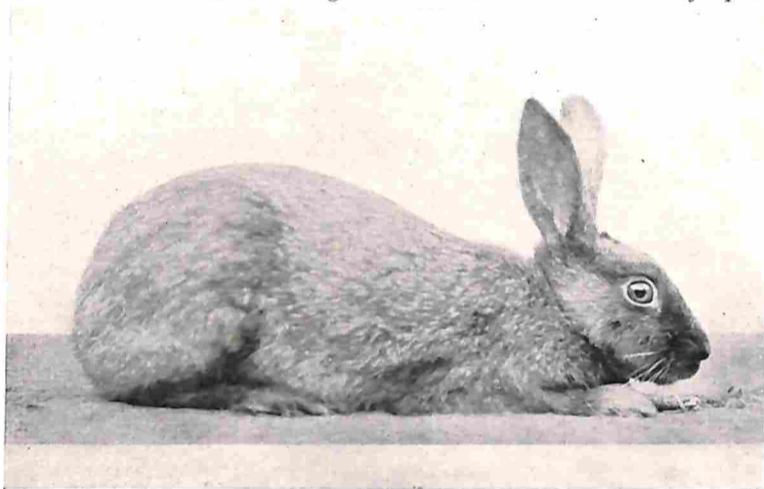

Foto van Gink.

BLAUWZILVERKONIJN. VOEDSTER.

De zilverkonijnen behooren tot de meest populaire konijnen. Het aantal kleurslagen is zeer groot.

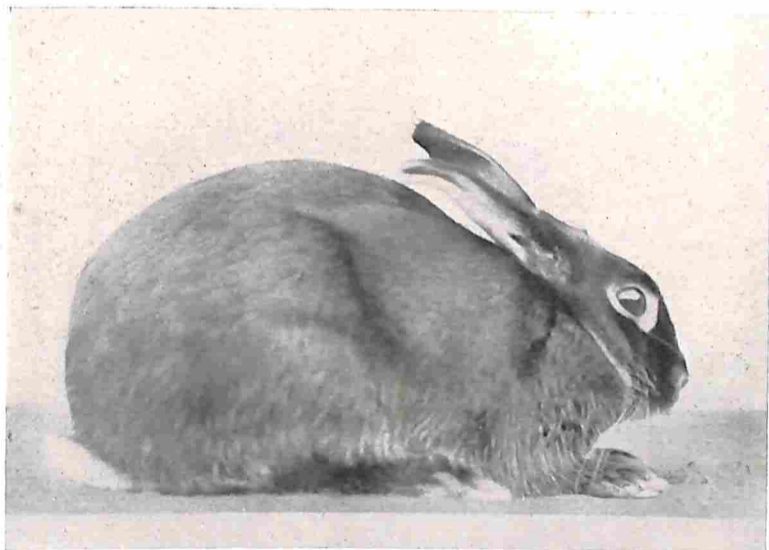

Foto van Gink.

BLACK AND TAN KONIJN.

Dit is een Engelsche creatie. De pels is zwart met vosroode afteekeningen. Een klein sierlijk ras.

„Sniffler & Co?” vroeg Nathanael Mobson verbaasd. „Is dat niet een detective-firma in Chicago?”

„U maakte eenige jaren geleden gebruik van onze hulp in een strafzaak!” antwoordde de heer glimlachend. „En werd, zooals dat bij onze firma steeds het geval is, voortreffelijk geholpen. U zult wel reeds van onze successen gehoord hebben. Bijna alle detective-bureaux van de wereld hebben zich bij ons aangesloten. Met de rest hebben wij onderhandelingen aangeknoopt, die een goeden afloop beloven. Zooals U bekend zal zijn, is het ons doel, de geheele wereld te organiseren”.

„Alle duivels!” liet Nathanael Mobson zich ontvallen. „De geheele wereld! Is dat niet een beetje veel?”

„Dat zou men zoo denken!” antwoordde Allan Humphry glimlachend. „Maar onze successen bewijzen het tegendeel. De detective-zaken zijn slechts de punten van uitgang. Het ligt in onze bedoeling, ook alle andere organisaties in ons op te nemen, maar dan ook alle, zonder uitzondering, van de banken tot de parlementen. Door ons wordt reeds een niet gering gedeelte van de politiek gemaakt. Eenige Zuid-Amerikaansche Staten hebben zich reeds met huid en haar aan ons overgegeven. En sinds dien tijd gaat het met hen voortreffelijk. Ze hebben bij ons crediet en revoluties komen niet meer voor. Wij zullen niet eerder rusten, voor het geheele leven der menschen bij ons gecentraliseerd is. En dat op louter zakelijke grondslagen. Wie zich bij ons aansluit, verkrijgt meer voordeel dan op eenig andere wijze. In twaalf staten maken wij reeds alle verkiezingen. Vele trusten zijn reeds lid van onze firma, sommige zelf officieel. Wij zullen binnen een tiental jaren de trust der trusten zijn.”

„Wel allemachtig!” riep Nathanael Mobson, en streek met de hand door zijn borstelige haren. „Dan wordt het de hoogste tijd, zich bij Uwe firma aan te sluiten.”

„Daarom ben ik juist hier!” sprak Allan Humphry en legde een groote aktentasch op de tafel. „Mij is opgedragen, voor iederen staat een vertegenwoordiger te benoemen, en ik stel U voor, Florida voor ons te bewerken. Het contract zal U door het Centraal-bestuur voorgelegd worden. De voorwaarden zijn schitterend. Wij betalen weliswaar voorloopig met papieren, maar deze papieren staan reeds op 354, wat als men denkt aan de 22% dividend, die het vorige jaar uitgekeerd zijn, geen wonder is. Het Sniffler-aandeel is het papier der toekomst. Daarmee zullen wij alle kwesties der wereld in een ommezien oplossen, de sociale, de sexueele, de religieuse, de internationale kwesties. Kortom alle denkbare oneenigheden, waaronder de menschheid thans nog gebukt gaat, zullen door Sniffler-aandeelen uit de wereld geholpen worden. Over twintig jaar zullen alle waarden in Sniffler-aandeelen omgezet zijn. En de aarde zal weder een paradijs worden”.

„Bijna niet te gelooven!” stamelde Nathanael Mobson.

„Zoo is het. Maar toch is de zaak zoo eenvoudig!” stemde Allan Humphry toe en opende zijn tasch. „Het is weliswaar nog toekomstmuziek, maar het ligt slechts aan ons, om deze toekomst tot werkelijkheid te maken, en dat alleen met behulp van een onverbeterlijke organisatie.”

„Inderdaad!” knikte Nathanael Mobson en las den naam op het pakje met stukken, dat Allan Humphry uit zijn tasch had genomen: Patrick Peppercorn.

„Ja, allereerst is de zaak Patrick Peppercorn aan de orde,” sprak de vertegenwoordiger van de firma Sniffler & Co. „Wij stellen in dezen man zeer veel belang. Hij zou namelijk in onze firma de afdeeling voor huwelijkszaken overnemen. Want daarin is hij buitengewoon ervaren. Hij is de voorzitter van den Bond voor Ethische huwelijks-hervorming in Chicago, die meer dan 12000 leden heeft en beoogt aan de bemoeienis van den staat bij het sluiten van huwelijken een einde te maken”.

„Maar wil hij dan niet?” vroeg Nathanael Mobson verwonderd.

„Wij waren juist van plan, ons met hem in verbinding te stellen, toen hij Chicago als voortvluchtige verliet”.

„Vervloekt!” riep Nathanael Mobson. „En waarom?”

„Zeer eenvoudig! Hij had heel wat op zijn kerfstok!” lichtte Allan Humphry hem in. „Patrick Peppercorn is uit Salt Lake City naar Chicago gegaan, hij is echter een dwaze Ier. Onderzoekingen over zijn vroeger leven worden reeds ingesteld. Dit staat echter vast, dat hij niet heel lang in Salt Lake City was. Het vermoeden, dat mormoonsche invloeden in het spel zijn, mag echter niet geheel ter zijde worden gelegd. Hij leerde daar Mrs. Cravath kennen, een millionnaire, weduwe van een vleeschfabrikant, die toevallig in deze stad zich ophield. Met een nichtje, dochter uit een mormoonsch huwelijk, en met dezen Patrick Peppercorn, op wien zij hals over kop verliefd was geworden, kwam zij te Chicago. Zij was zeker met hem getrouwd als hij gewild had, maar hij wilde niet, stichtte den Bond voor Ethische Huwelijks-hervorming en verbond zich nu met haar volgens den nieuwen *ritus*, die daarin bestaat, dat men een gewoon civiel-contract met elkaar sluit.”

„Kan dat!” riep Nathanael Mobson verrukt, en dacht aan Gladys.

„De Bond voor Ethische huwelijks-hervorming had een geweldig succes,” vervolgde Allan Humphry. „Tachtig percent werd gevormd door vrouwen, oude jonge-juffrouwen, jonge meisjes, weduwen, gescheiden vrouwen. En zoo leerde Patrick Peppercorn, de voorzitter, ook een zekere Miss Club kennen. Deze dame bezat meer lichamelijke schoonheid dan Mrs. Cravath en was zeven jaar geleden in 't bezit van een flinke erfenis gekomen, zoodat Patrick Peppercorn zijn eerste vrouw het contract opzegde en ethisch huwde met Elinor Club. Evangeline Cravath echter heeft zich bij die opzegging niet neergelegd en dreigt met het gerecht. Ze beweert dat Patrick Peppercorn wissels vervalscht heeft.”

„Aha!” riep Nathanael Mobson. „Op die manier houdt zij hem vast. En die andere beroept zich op haar contract. Nu heeft hij twee ethische vrouwen. Een zeer aangename situatie! Maar wat heb ik daarmee te maken?”

„Patrick Peppercorn is hier in Key West!” sprak Allan Humphry zacht. „En de drie dames ook. Zij zijn hedenmorgen met mij aangekomen.”

„Drië dames?” vroeg Nathanael Mobson en sperde zijn kleine varkensoogjes open.

„De derde is het nichtje uit Salt Lake City!” stelde de Sniffler-agent hem gerust. „De gezelschapsjuffrouw van haar tante. Nu over wat U te doen staat. U moet trachten, U met Patrick Peppercorn in verbinding te stellen. Ik moet helaas vandaag nog voor een bankdiefstal naar Havana over. Hebt U Patrick Peppercorn te pakken gekregen, dan stelt U hem voor, al zijn zaken toe te vertrouwen aan de firma Sniffler & Co, omdat ze nergens zoo gemakkelijk en prettig geregeld kunnen worden!”

(Wordt vervolgd).

„SCHOONOORD” TE ROTTERDAM.

Wat er toch met „Schoonoord” gebeuren zal.....

Geen protest heeft er geklonken, zooals bij zoovele verkoopingën. Geen stem is er opgegaan tot behoud, toen een makelaar het gekocht bleek te hebben....

't Is waar: een natuurmonument gaat er niet mee verloren, noch een gebouw van architectonische beteekenis; evenmin van historische beteekenis. Maar toch, wanneer de geruchten waarheid zijn en de eigenaardige, ontoegankelijke tuin, die zoo hardnekkig den verderen huizenbouw tegenhield, gemoderniseerd wordt tot „villa-park”, dan zal er van de weinige brokjes natuur in de stad alweer een aantrekkelijk stukje verdwijnen gaan. Want al heeft de bezitting-zelf voor het publiek alleen uiterlijke waarde, die uiterlijke waarde is weldadig, omdat zij een gevoel geeft van buiten-de-stad-zijn. En dan: zij is van de grootste beteekenis voor het aspect van de Kievitslaan, die haar afsluit van het Park, doch tegelijkertijd den overgang vormt. Hoe mooi is het in den winter op dien hoogen Kievitslaan, als links de besneeuwde gazons van het Park zich uitstrekken, blank en effen, terwijl rechts de donkere boomen en struiken van Schoonoord even geteekend zijn met fijne sneeuw-lijntjes langs stammen en takken. Hoe fijn genuanceerd sprankelen in een laag herfstzonnetje de bronzen en rossige tinten van de verschillende boomen. Hoe rustig en sober ligt het eenvoudige heerenhuis achter het steenen brugje met den ronden boog.

Om het stille, geslotene was Schoonoord zelf niet „populair”. Rotterdam zal het pas in de herinnering gaan waardeeren als het terrein opgehoogd is en er villa's verzezen zijn....

C. V. JR.

Foto C. Vreedenburgh Jr.

„SCHOONOORD” TE ROTTERDAM. LANGS DE KIEVITSLAAN.